

## บทที่ 1

### บทนำ

#### 1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 8 มีการเปลี่ยนจุดมุ่งหมายในการพัฒนาประเทศใหม่ โดยเน้นให้คนเป็นศูนย์กลางหรือเป็นจุดหมายหลักของการพัฒนา “การพัฒนาเพื่อคน และโดยคน” ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่วิสัยทัศน์ ครอบคลุมอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมมีสมรรถภาพ เสรีภาพ ความยุติธรรม และมีการพัฒนาที่สมดุลบนพื้นฐาน ของความเป็นไทย (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2539)

กลไกที่จะพัฒนาคนของประเทศ กลไกหนึ่งก็คือ การศึกษาต้องทำให้คนได้รับการศึกษา อย่างทั่วถึงกัน การศึกษาเป็นรากฐานส่งเสริมความเจริญ ความมั่นคงในบุคคลและประเทศชาติ กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาซึ่งมีกรม กอง ต่าง ๆ

กรมสามัญศึกษา เป็นหน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการรับผิดชอบจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา การมัธยมศึกษา เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับประชาชนทุก ๆ คน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ทักษะและ ประสบการณ์ ทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ มีจิตสำนึกด้านวิทยาศาสตร์ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีศีลธรรม คุณธรรมและจริยธรรม มีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์ ว่องไว แข็งแรง พึ่งตนเองได้ ทำงานเป็นกลุ่มและเป็นหมู่คณะได้ ตระหนักในคุณค่าของการอนุรักษ์ศิลปและวัฒนธรรม การสงวนรักษาและพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีความเคารพยึดมั่นในสถาบันชาติศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ เป็นประมุข สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตและดำรงอยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุข (กรมสามัญศึกษา, 2538)

กรมสามัญศึกษาได้กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาการศึกษาสู่ความเป็นเลิศภายในปี 2550 โดยสรุปว่า กรมสามัญศึกษาสามารถจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ได้รับการยอมรับทั้งสามด้านคือด้านประสิทธิภาพการบริหารและจัดการที่จะมีระบบบริหารที่ สะดวกคล่องตัว รวดเร็ว และทันสมัย ด้านความเสมอภาคทางการศึกษาที่สามารถจัดการ

ศึกษาต่อเนื่อง 12 ปี ให้กับเยาวชนทั่วไปและค่อยโอกาสได้ตามเป้าหมาย และด้านคุณภาพ ด้านการจัดการศึกษาที่มีโรงเรียนได้คุณภาพตามมาตรฐาน มีครูผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ที่มีความสามารถในการจัดการศึกษาได้เหมาะสมกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงและพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขในสังคมโลกาภิวัตน์ (กรมสามัญศึกษา, 2540) ในสถานศึกษา (โรงเรียน) สิ่งแรกที่ต้องคำนึงถึงหรือยึดเป็นแกนนำ คือ งานวิชาการ เพราะเป็นงานที่เปรียบเสมือนสะพานเชื่อมโยงให้ผู้บริหารสัมผัสกับบุคลากรทุกคนในโรงเรียน งานวิชาการคืองานสอนคน (ดุยฉวี พงศ์ศาสตร์, 2535)

งานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษามาตรฐานและคุณภาพของโรงเรียนจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตรให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและบุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนในโรงเรียน รวมทั้งในห้องสมุดให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนได้อย่างดีด้วย

อย่างไรก็ตามจังหวัดสกลนคร มีสถานศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 50 แห่ง ผลการประเมินคุณภาพทางการศึกษา ปีการศึกษา 2538 สำนักทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านความรู้ความคิดและคุณลักษณะ (จิตพิสัย) ผลปรากฏว่า ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ พลานามัย การคิด การแก้ปัญหา คุณธรรมและค่านิยม อยู่ในเกณฑ์ต่ำ มีเพียงการทำงานและสังคมศึกษาอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สรุปผลการประเมิน ด้านความรู้ ความคิด และคุณลักษณะ ในรายวิชา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การงาน สังคมศึกษา พลานามัย การวัดและการแก้ปัญหาอยู่ในเกณฑ์สูงและอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง คือ คุณธรรมและค่านิยม (กรมวิชาการ, 2540)

จะเห็นว่าผลสัมฤทธิ์ของคะแนนในรายวิชาต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจะมีผลสัมฤทธิ์ของคะแนนต่ำ ส่วนนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจะมีผลสัมฤทธิ์ของคะแนนสูง ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้วิจัย มีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นการบริหาร หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง การบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การบริหารด้านการจัดการเรียนการสอน การวางแผนการบริหารงานวิชาการ การจัดสายงานและหน้าที่รับผิดชอบ มีการนิเทศและการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

อีกประการหนึ่งโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตจังหวัดสกลนคร มีจำนวน 50 โรงเรียน มีโรงเรียนที่มีครูต่ำกว่าเกณฑ์ของคณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) อยู่ 48 โรงเรียน จากสภาพที่ครูต่ำกว่าเกณฑ์ ก.ค. ทำให้มีผลกระทบ ต่อการเรียนการสอน (หมายถึงงานวิชาการ) และมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอนด้วยหรือไม่

จากสาเหตุที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาในการบริหารงาน วิชาการ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดสกลนคร เพื่อเป็นการเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการที่เหมาะสม ทำให้การบริหารงานวิชาการเป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพอันเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนมัธยมศึกษาและกรมสามัญศึกษาต่อไป

## 1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

- 1) เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการ
- 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน

## 1.3 สมมุติฐานของการวิจัย

โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันมีปัญหาการบริหารงานวิชาการที่แตกต่างกัน

## 1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งที่จะศึกษาปัญหาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนครเท่านั้น

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรต้น : ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา 7 ด้าน คือ/การวางแผนงานวิชาการ/การจัดการงานวิชาการ/การจัดการเรียนการสอน/การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ/การวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน ความร่วมมือและประสานงาน การประเมินผลการจัดงานวิชาการ

ตัวแปรตาม : ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน และครูปฏิบัติการสอนต่อปัญหาในการบริหารงานวิชาการ

### 1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

- 1) ปัญหาในการบริหารงานวิชาการหมายถึงปัญหาที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ ได้แก่ การวางแผนงานวิชาการ การจัดการงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ การวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียนความร่วมมือและประสานงาน การประเมินผลการจัดงานวิชาการ
- 2) ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ และผู้ช่วยผู้บริหาร ซึ่งดำรงตำแหน่งและปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสกลนคร
- 3) ขนาดของโรงเรียนหมายถึงการแบ่งขนาดของโรงเรียนตามกรมสามัญศึกษา (เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2539) ดังต่อไปนี้
  - (1) โรงเรียนขนาดใหญ่หมายถึงโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 1,500 คนขึ้นไป
  - (2) โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน 500-1,499 คน
  - (3) โรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 499 คน
- 4) ครูปฏิบัติการสอนหมายถึงครูที่ทำการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร

### 1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลให้ผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนครนำไปใช้เพื่อแก้ปัญหาปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงาน การบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- 2) ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษานำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนากำหนดนโยบายเพื่อให้การบริหารงานวิชาการมีคุณภาพและส่งผลถึงนักเรียน